

Nr. 8.

5. årgang.

23. februar 1945.

Sovjetsamveldets okkupasjonspolitikk.

De allierte stormaktenes okkupasjonspolitikk i de land eller landområder som etterhvert blir renset for Hitlers soldater, følges overalt i verden med stor oppmørksomhet. Hittil synes det som om de anglosaksiske maktenes politikk på dette området har vært en del mer omdiskutert enn Sovjetsamveldets. Til en viss grad kan dette skyldes at informasjonene fra f. eks. Bulgaria og Romania har vært så sparsomme at de vanskelig har kunnet danne grunnlaget for noen inngående drøftelse. Men en vesentlig årsak er allikevel at Sovjetsamveldets okkupasjonspolitikk har vært mere moderat og forsiktig enn mange hadde ventet, mens på den annen side forventningene har vært far større overfor hva en engelsk-amerikansk befrielse skulle innebære, endog før krigen mot Tyskland var avsluttet. Sikkert er det i hvert fall at nazistenes hecblegende agitasjon, som hensynsløst forsøkte å utnytte den Russlandsskrek som mer eller mindre gjorde seg gjeldende i alle land, har spilt fallitt. Selvsagt betyr ikke dette at ikke russisk utenrikspolitikk kan bli gjenstand for kritikk like meget som den engelske og amerikanske. En har her med så mange delikate spørsmål og forskjelligartede interesser å gjøre at det ville være den rene ønsketenkning å gå ut fra at meningsbrytninger alltid kan unngås. Det som folkene særlig i Europa håper er at de ledende stormakter så langt råd er kan enes om en politikk som ikke bare sikrer en hurtig seier over Nazi-Tyskland, men også legger grunnlaget til rette for at Atlanterhavsklarasjons idealer kan realiseres.

Som nevnt vet vi lite om Sovjetsamveldets politikk i Bulgaria og Romania. Noen bolsjevisering har ikke funnet sted. Men quislingene og de som bærer ansvaret for disse landenes krigspolitikk er skjøvet til side og de verste er arrestert. Det reaksjonære og foydale samfunnssystemet i disse landene er iford med å avløses av demokratiske samfunnsformer. Storgodseierne har måttet finne seg i å dele sine rikdommer med den fattige del av bondeklassen. Alle disse endringer av helt foreldede samfunnsformer skjer med billigelse av folkets store flertall. Og russerne er åpenbart mer interessert i at våpensstilstandsbedingelsene oppfylles enn vi er av å påtvinge noen av landene noen bestemt styremåte. Når det gjelder Ungarn, er det som kjent opprettet en provisorisk regjering som har russisk støtte. Regjeringssjefen er en general, om hvem det blant annet påstås at han i sin tid mottok en tysk orden for sin innsats i krigen mot Russland. Noen særlig fanatisk bolsjevik er han da neppe. - Russerne har vært meget kritisert, særlig i polske emigrantkretser for sin holdning i det polske spørsmål. Lublinregjeringen hadde, ble det sagt, ikke noe konstitusjonelt grunnlag og en alt for ensidig sammensetning. Etter Jaltakonferansen vil denne regjeringen få en bredere basis, og de tre stormakter garanterer at polakkene etter krigen gjennom alminnlig stemmerett og hemmelige direkte valg fritt skal få bestemme over sin skjebne. Sannsynligvis vil denne beslutningen føre til en faktisk splittelse blant London-polakkene, slik at de mest kompromissløse motstandere av Lublinregjeringen etterhvert blir ute enhver innflytelse, mens de øvrige vender tilbake til Polen. - Sovjetsamveldets politikk overfor Finnland preges av måtchold. Våpensstilstandsbedingelsene vil russerne ha oppfylt, og de venter at finnene ikke beholder de ansvarlige for krigspolitikken i ledende stillinger. Men de favoriserer ikke noe bestemt politisk parti i Finnland. Den finske regjeringssjef er som kjent konservativ.

I den del av Norge som russerne har befriid sammen med norske styrker, er deres opptreden ytterst korrekt og venlig. Hvor idiotisk og løgnaktig quislingenes propaganda har vært illustreres ikke minst av historien om naziordføreren fra Kirkens som skulle ha fått nakkeskudd. Faktum er at

da quislingene sendte ut den løgnmeldingen, lå "ordføreren" syk og overfor norske politidolk ga han uttrykk for sin beundring for den medisin en russisk militærlege hadde gitt ham. ... Enen bolsjefrikrekk på grunn av visse uhyrlige personer i den norske motstandsbewegelsen, som mener seg å ha monopol på aktiv og patriotisk oppførsel, et det ingen grunn til. Sovjetansettede forhånd til de konstitusjonelle norske styrerakter utenfor Norge er det aller beste.

Kamp i Østfronten

Østfronten: Stillingen har ikke endret seg noe vesentlig i siste uke. Der vart jempe heftige lokale kamper med fortsatt strenging for russene. Blant de viktigste skostringer i siste uke er Sagan, Naumburg, Krossen, Bobersberg, Christianstadt og Czernit. Konjet har tatt Priebus.

Alt tyder på at russene nå snart er ferdig med oppladningen og at større kamper er foretakende. Utenlandske korrespondenter beskjefte seg meget med de forskjellige alternativer for russenes videre fremstøt. Man finner det sannsynlig at en seotretning vil gå mot Tsjekkoslovakia, idet rustningsindustrien i dette området er livsviktig for tyskerne krigsforsel etter at Schlesia definitivt er tapt. Det forlyder for øvrig at tyskerne har forsøkt arbeidet med å opprette motstandssentre for germilakrig på forskjellige steder i landet. Spesielt er større våpentransporter gått til de sørlige fjellområder.

Fra Moskva meldes at russene har befridd større antall amerikanske og britiske krigsfanger i Polen og Øst-Tyskland.

Flyktningproblemet truer nå ved å vokse tyskerne over hodet. Göbbels egen avis, der Angriff som sluttet å komme ut i forrige uke, gir dette bildet av situasjonen:

"Venskene med å føre flyktningene til målet er naturligvis meget store.. Det er ikke lett å la millioner av kvinner, barn og gamle marsjere hundrevis av kilometer om vinteren, mange ganger i forrykende snestorm. Det er nesten umulig å la de gående få tilstrekkelig hvile på veien. Hestene avmagres og blir svakere før hver dag. Man må spare på føret. Selv de husdyr som medbringes må utstå svære lidelser".

Det mest rystende bilde gir kanskje frontkorrespondenten Heysing fra Königsbergtrakten:

"Königsborgs forsteder er skutt i brann av det russiske artilleri og granatene faller ned i husene og gateene inne i byen. Ti tusenmer kvinner og barn, oldinger og syke flykter i isende vind gjennom snedrivene i retning av havnen i Samland. På små kjelker fører de med seg spedbarna, noen få eiendeler og en neser matrasjon. Disse flyktningekolonner blander seg med bondekaravanene fra Øst-Proussen. De frysende barna gråt, ropene fra marsjlederne og laren fra trafikken overdøves av den voldsomme torden fra fronten, som ligger i umiddelbar nærhet".

Vestfronten: Det kjempes fortsatt heftig like foran og til dels inne i Siegfriedlinjens hovedstillinger. Tyskerne yter forbitret motstand, men linjene er overalt presset noen kilometer fram i ukens som gikk. Skotske styrker har tatt byen Aachen som det nå har vært kjempet om i flere uker. Det opprettholdes et kraftig press mellom Brünn og Echternach og ved Saargembund og 3 km. fra Uden. Saarburg er tatt. Luftkrigen mot Berlin, Mannheim, Erfurt, Böhlen, Nürnberg og andre tyske byer fortsetter i øket målestokk.

Østen: Japan har i høy grad fått føle den intensiviseringen av krigføringen som ble besluttet på Jalta-konferansen. Tokio angripes stadig av veldige flystyrker og amerikanerne eter seg stadig nærmere selve Japan. På øya Iwojima i Vulkangruppen som ligger 1000 km. fra Tokio, har amerikanerne forørt en vellykket landgang og har god frengang. Den siste opprydding på øyfestningen Corregidor går mot sin avslutning. I Burma rykker allierte styrker mot Mandalay fra N.W og S.V.

Storbritannias krigsutgifter

beløper seg nå til ca. 250 millioner kroner pr. uke.

Sveriges hjelpevirksomhet

Norge skal utvides. Det foreligger planer om å øke den daglige bespisningen til å omfatte 350.000 personer. For tiden er det 130.000 nordmenn som daglig nyter godt av den svenske hjelpevirksomheten.

De norske commandos.

En spesialkorrespondent til Sunday Times skriver at de nordmenn som utdannes i Skottland kommer til å spille en stadig større rolle i operasjoner på norsk jord. Det er ingen hemmelighet, skriver han, at en meget stor del av den norske armen i Storbritannia utdannes til deltagelse i flybare commandos- og sabotasjeavdelinger. Et av deres hovedmål er å hindre fienden i å trekke tyske divisjoner fra Nord-Norge til Syd-Norge for videre transport til kontinentet. Når disse soldater vender tilbake til hjemlandet, opptrer de i uniform.

Finnland.

I alt 17.000 bygninger er ødelagt i Nord-Finnland under krigen. -- Tanner og andre kompromiterte finske politikere har etter henstilling fra den finske regjering besluttet ikke å stille opp som kandidater ved riks-dagsvalget i mars.

Hva krigen har kostet Frankrike.

I alt ~~tre millioner~~ franskemenn er ført til Tyskland som krigsfanger eller civile arbeidere. 600.000 hus i Frankrike er så ødelagt at de må bygges opp fra grunnen igjen. 3.000 km. jernbaneskinner er revet bort. 2/3 av alle biler er forsvunnet. 4.500 broer er ødelagt og alle havner mer eller mindre ramponert.

Fra Island

hør Norges Røde Kors i London mottatt 10.000 pund samt 100 tonn tran.

Heimefronten.

På Grini

var det pr. 2. februar 1945 4981 fanger.

Fra Larvik

meldes at to tyske 14.000 tonnere i det siste har gjort 3 turer mellom Norge og Tyskland. Hver gang fraktet båtene ca. 1.000 mann, samt hester og biler.

En tysk destroyer

sør

er sørket av norske torpedobåter for Kristiansund.

Folkeregisterets kartotek i Fana

ble forleden beslaglagt av 4 nordmenn bevepnet med revolvere. --

I Fana, Os, Åsnes og Haus har tyskerne begynt rovhugst. De har planer om å hugge ned 45.000 mål skog i disse skogfattige traktene.

Ca. 30 personer er arrestert i Høyanger.

Mannskapet på båter som anløper stedet får ikke lov til å gå i land.

Russiske Vlassovsoldater trones opp i Bergen.

Det siés at tyskerne nekter de russiske krigsfangene mat hvis de ikke vil gå i tysk tjeneste. I høst ble det første gang sendt russere fra Bergen i fullt feltmessig utstyr - et lite hulrytterkompani.

Tyske bunkersanlegg i Oslo.

Nå er det Oslostår til å bli velsignet med bunkersanlegg. På en rekke steder i byen er arbeidet med disse småfestninger allerede påbegynt og nye er planlagt. Blant annet skal det oppføres en større bunker i krysset ved Dobbiuggården mot Skippergaten. Ved alle trafikkveiene inn mot Oslo har det allerede lenge pågått befestningsarbeider, bl.a. i fjell-skråningene ved Sandviken.

Fra Heimefrontens ledelse.

Vær med og forbered rettsoppgjøret.

Den uro som har vist seg i enkelte befridde land, skyldes for en stor del misnøye med rettsforfølgingen mot landssvikerne. Folket har reagert mot at myndighetene ikke gjør raskt og effektivt opp med dem som har sveket, og mot at mange av landssvikerne tilsvynelatende ikke bare slipper straff, men endog fortsetter i fremskutte stillinger i samfunnet. Vi vet nå at myndigheten ofte har vært like ivrig som folket etter å fremme rettsoppgjøret. Det er mangelen på et klart og sikkert bevismateriale som har sinket rettsførfølgingen uten at noen har viilet det.

Dette må vi lære av!

Vi skal ha et rettsoppgjør med landssvikerne i Norge, ikke lynch-justis og selvtekt etter nazistisk mønster. Vi vil ikke sette flekk på våre rettstradisjoner og skaffe landssvikerne ufortjent medlidenhets. Ingen urett er så stor at ikke retten kan dømme den! Men vi skal ha et raskt og effektivt rettsoppgjør, ingen byråkratisk sendrekthet eller sentimental overbærenhet - slik som landssvikerne håper! Enhver sviker skal stå til ansvar og få sin strenge velfortjente straff - enten han er stor eller liten.

Våre myndigheter ute og heimefrontens organer har gjort sine forberedelser, men oppgaven er stor og de trenger assistanse. Hver norsk mann og kvinne kan uten fare for egen sikkerhet være med på å forberede et raskt og rettferdig rettsoppgjør ved å hindre at beviser går til spille. Alle må nå begynne å skrive ned det de vet eller kommer over av opplysninger om landsvikerne og deres forbrytelser, for å lette politiet og domstolene i deres arbeid. Prøv ikke å bringe opplysningene videre idag. Gjem dem på et sikkert og tørt sted og lever dem til nærmeste politimyndighet når landet er fritt igjen.

Vær oppmerksom på følgende:

Skriv ikke ned rykter eller løst snakk, men bare kjennsgjerninger som du har sikker viten om. La ikke nedtegnelsen få farge av personlig fortbitrelse og hevnfølelse. Det er den rene sannhet som interesserer. Stol ikke på det du vet er alminnelig kjent. Det kan være et mistak. Men oppgi andre vitner som kjenner til saka. Ta med alle enkeltheter ved det du skriver om. Når? Hvor? Hvordan? Tidfest nedtegningen av opplysningene.

Disse ting har det særlig interesse å få vitnefast på det rene:

1. Hvem er medlem av NS? Hvem har vært medlem av NS etter 9. april 1940 og meldt seg ut etterpå? Når meldte han eller hun seg ut? 2. Hvem har vært med i Hirden, Germanske SS eller liknende nazistiske kamporganisasjoner? 3. Hvem har angitt gode nordmenn til tysk eller norsk politi? 4. Hvem har pekt ut norske gisler for fienden? 5. Hvem står i Gestapos eller Statspolitets tjeneste? 6. Hvem har torturert eller brukta vold mot gode nordmenn under forhör eller i fengsel? 7. Hvem har stjållet eller ulovlig tiltegnet seg verdier, f. eks. fra norske organisasjoner som er "oppløst" eller fra privatpersoner som har måttet reise fra landet? 8. Hvem har tjent seg rik på krigen ved arbeid for tyskerne? 9. Hvem har ansvaret for ulovlige avsettelser av offentlige tjenestemenn eller tillitsmenn? 10. Hvem har ansvaret for ulovlige bevilgninger av offentlige eller private kasser? 11. Hvem hjelper fienden med å forberede eller sette i verk ødeleggelse av norske verdier, f. eks. under en tilbaketrekning?

For arbeiderne

er det i særlig grad om å gjøre at vi har bevismaterialet klart mot overløperne blant de fagorganiserte og likeledes mot formelderske arbeidsgivere og arbeidsledere. Jo hurtigere og mer effektivt oppgjøret med disse svikere finner sted, desto før får vi en sterk og handlekraftig